

Leven met bedreiging. Achtergronden bij aangiften van bedreigingen van burgers (2010). B. Bieleman, W.J.M. de Haan, J.A. Nijboer en N. Tromp (Intraval/Rijksuniversiteit Groningen). Politiewetenschap 50

Doelstelling

Inzicht krijgen in de achtergronden van bedreiging van burgers. Door meer duidelijkheid over de achtergronden van bedreiging wordt meer inzicht verkregen in de diepere oorzaken en betekenis van bedreiging en de beweegredenen van de betrokkenen.

Hoofdvraag

Wat zijn de achtergronden bij (de aangiften van) bedreiging?

- In welke context komen bedreiging door burgers voor?
- Wat zijn de kenmerken van de bedreigers?
- Wat zijn de kenmerken van de slachtoffers van bedreiging?
- Zijn er patronen te ontdekken in het interactieproces? Zo ja, welke?
- Welke rol hebben bedreiger en bedreigde in het interactieproces van bedreiging?
- Wat maakt de bedreiging zo bedreigend?
- Wat is het motief van de bedreiger om een bedreiging te uiten?
- Hebben eventuele eerdere bedreigingen van het slachtoffer invloed gehad op de waardering van een onderliggend proces van bedreiging?
- Wat zijn redenen voor het slachtoffer om aangifte te doen van bedreiging?
- Wat zijn de beoogde gevolgen van de gedane aangifte en wat zijn de werkelijke gevolgen?

Methoden van onderzoek

- literatuurstudie
- (groeps)interviews met sleutelinformanten die in verschillende hoedanigheden betrokken zijn bij de opvang en begeleiding van slachtoffers en bestrijding en voorkoming van bedreiging.
- analyse processen-verbaal van aangifte
- interviews met aangevers

Uitgevoerd in:

Rotterdam-Rijnmond en Groningen

Samenvatting

In deze studie gaat het om de vraag welke kenmerken van bedreiging een rol spelen bij de beslissing om aangifte te doen en bij de afhandeling van aangiften door de politie. Voor het onderzoek is een analyse gemaakt van een steekproef van processen-verbaal van aangifte van bedreiging in de politieregio's Groningen en Rotterdam-Rijnmond. Over deze gevallen van bedreiging is met de slachtoffers gesproken. Ook zijn gesprekken gevoerd met professionals van politie, justitie en hulpverlening die beroepsmatig met slachtoffers van bedreiging in aanraking komen.

Hoewel uit de slachtofferenquêtes steevast naar voren komt dat de meeste bedreigingen plaatsvinden in de openbare ruimte, levert dit onderzoek een ander beeld op. De meeste bedreigingen komen voor in huiselijke kring, gevolgd door werkomgeving, buurt en kennissenkring; wat dit betreft zijn er wel duidelijke verschillen tussen de twee steden. Daders zijn meestal man, slachtoffers in gelijke mate man of vrouw.

Uit de aangiften komt tevens naar voren dat de meeste bedreiging face to face worden geuit en verbaal van aard zijn. Van bedreiging met wapens is niet vaak sprake.

Het blijkt moeilijk voor slachtoffers om in algemene bewoordingen aan te geven wat een bedreiging zo bedreigend maakt dat er aangifte van wordt gedaan. De perceptie dat de dader in staat geacht wordt zijn bedreiging in feitelijke daden om te zetten, speelt de belangrijkste rol.

Er blijkt een spanningsveld te bestaan tussen de verwachtingen die slachtoffers hebben bij het doen van aangifte en de daadwerkelijke opvolging in de zin van nader opsporingsonderzoek en vervolging door justitie. Slachtoffers melden veelal teleurgesteld te zijn over de geringe mate van opvolging door politie en justitie. Over de feitelijke behandeling is men in het algemeen positief. Omgekeerd menen politie en Justitie niet anders te kunnen vanwege de soms moeizame bewijsvoering. Kennelijk schort het hierbij aan een effectief 'management van verwachtingen'.

Wat het onderzoek ook laat zien is dat professionals niet altijd het juiste beeld en overzicht hebben van aard en achtergronden van bedreigingen; zij kleuren dit vooral in naar aanleiding van hun persoonlijke ervaringen. Volgens hen komt bedreiging voornamelijk voor in de huiselijke sfeer waardoor weinig oog is voor bedreigingen in andere contexten. Professionals hebben ook een positiever beeld van het verloop van het aangifteproces dan de ervaringen van slachtoffers rechtvaardigen.

De onderzoekers concluderen dat vooral de opname en afhandeling van bedreiging in contexten anders dan huiselijk geweld voor verbetering vatbaar zijn. Temeer daar de aangifte van bedreigingen achterblijft van die bij andere (gewelds)delicten.